

Їстівні традиції на Слобожанщині мало відрізнялися від загальноукраїнських. Для українців характерне шанобливе, дбайливе ставлення до продуктів харчування. Перед сніданком, обідом і вечерею традиційно промовлялася коротка молитва. За столом не жартували, не лаялися. Взірцями світової народної кулінарії і водночас виразниками самобутньої української культури ще у XVII–XVIII ст. стали такі страви, як борщ, галушки, вареники, горілка, узвар.

Українські народні звичаї – весілля, танки, ігри – збереглися у козацтва та селянства куди краще і довше, ніж у міщан. Свят у слобожан було багато, і деякі з них святкувалися кілька днів, наприклад, Трійця. А календар свят визначався аграрним устроєм життя.

Бойко А.

НТУ «ХП»

ДМИТРО ІВАНОВИЧ БАГАЛІЙ – ВИДАТНИЙ ІСТОРИК КУЛЬТУРИ СЛОБОЖАНЩИНИ

В історії України було чимало видатних людей, які, попри політичний прес і жорстку цензуру, берегли і зміцнювали її національну культуру. Одним із таких сміливців був видатний український історик, академік АН УРСР, відомий громадський діяч Д. І. Багалій (1857–1932), який все своє життя вченого-дослідника присвятив захисту і розвитку української етнічної самобутності та культури Слобожанщини.

Наукова спадщина Д. І. Багалія включає близько 350 публікацій, у тому числі підручників, монографій, археографічних видань і статей з історії та культури України. При цьому творчий потенціал Д. І. Багалія був настільки багатограним, що він устиг побувати не лише ректором університету, засновником архіву, двох музеїв і бібліотеки, а й гласним міської думи та міським головою. І все ж найбільшим його життєвим досягненням стала книга «Історія Слобідської України» (1918). Ця робота з історії Слобожанщини

охоплює період з моменту його заселення і до початку ХХ ст. При написанні своєї фундаментальної праці вчений провів широкі наукові пошуки в архівах та бібліотеках Петербурга, Москви, Києва, Харкова, Полтави. Книга написана на широкому і достовірному фактичному матеріалі, який історик, вірний принципіві «Хай джерела говорять самі за себе», щедрою рукою вводив в текст праці. Це стало надійною гарантією об'єктивності монографії та багатства її змісту.

Важливо підкреслити, що «Історія Слобідської України» написана простою і зрозумілою українською мовою. Для багатьох ця книга стала першим посібником з української мови і українознавства в цілому. «Історія Слобідської України» остаточно розвінчала міф про суто російське походження Харкова і Слобожанщини. Д. І. Багалій документально довів, що безлюдне Дике Поле у ХVІІ ст. заселялося саме українцями, які тікали сюди від руїни з центральних регіонів. Чинovníки Російської імперії всерйоз зацікавилися цими землями вже після того, як тут виникли повноцінні поселення вихідців із Правобережжя.

Останній раз Багалій із глибини прожитих десятиліть «допоміг» у 2014 році, коли вкотре у місті воскресло гасло «Харьков – русский город». Викладені у книзі історичні документи настільки чітко розставляють усі крапки над «і», що дискусії на цю тему стають недоречними.

Д. І. Багалій брав активну участь у виданні масової літератури. Автор переслідував виразну просвітянську мету: прагнув показати історичні корені і традиції Слобожанщини – одного з найбільш русифікованих, в силу цілої низки історичних обставин, регіонів України.

Особливий напрям наукової діяльності Д. Багалія – це дослідження життя та творчості видатних українських просвітителів – Г. Сковороди і В. Каразіна. У науковій спадщині Д. Багалія понад 40 праць із історії Харківського університету. Значну роль вчений відіграв у створенні етнографічного та художнього музеїв в Харкові.

Однак після смерті Багалія у 1932 р. його ім'я і наукова спадщина почали вилучатися із культурного та освітнього життя. Вони не заборонялися офіційно,

а просто замовчувалися. Внаслідок такої політики протягом кількох десятиліть праці вченого не перевидавалися, а його творчість не вивчалася.

Зацікавленість особливостями історичного розвитку регіональної культури є однією з характерних рис сучасного духовного оновлення України. Величезна спадщина видатного українського історика Д. І. Багалія ще не узагальнена, не осмислена, не донесена до широкого загалу. Так, ще чекають свого висвітлення періоди його політичної діяльності, перебування на посадах ректора Харківського університету та міського голови Харкова, літературна творчість (вчений користувався псевдонімом Д. Чепурний). Уваги дослідників потребують також напрацювання Д.І. Багалія у галузі археології, архівознавства, етнології.

Боярська В.

ХДАДМ

СУЧАСНА УКРАЇНЬСЬКА ІЛЮСТРАЦІЯ

Сучасна українська ілюстрація стрімко розвивається та користується неабияким попитом. В наш час українські книжки, афіші, пакування та самостійні ілюстрації стають справжнім мистецтвом та приводом пишатися співвітчизниками. Такий стрімкий зріст відбувається завдяки новому, чесному і точному у своїх формах висловлювань поколінню художників.

Ілюстратори не бояться бути відвертими із собою, шукаючи свій унікальний стиль та експериментуючи.

У нашій країні є багато митців, які своєю творчістю доводять те, що українська ілюстрація жива і гідна уваги.

Творча майстерня «ЛІСПРОРІС» створена Володимиром та Марією Гавришами. Спектр зацікавлень художників – дизайн, друкована графіка, комікси, арт-буки, книги, зіни та розписи.

Художниця-ілюстраторка Поліна Дорошенко працює в сфері книжкової ілюстрації, але її роботи можна побачити також на одязі, стінах, пакуванні.